

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie-i-identyfikacje/upamietnianie-walk-i-meczenstw/dekomunizacja/zmiany-nazw-ulic/nazwy-ulic/nazwy-do-zmiany/42159,ul-Komandera-Pawla.html>
02.03.2026, 22:44

ul. Komandera Pawła

09.10.2017

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa powyższa powinna zostać zmieniona jako wypełniająca normę art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).

Paweł Komander ps. „Konrad”, „Merc”, „Ryszard” (1894–1945) – działacz komunistyczny, poseł do Sejmu Śląskiego w 1930 r.

Urodził się w Wielkich Hajdukach, syn górnik. W czasie I wojny światowej służył w armii niemieckiej. W 1918 r. wstąpił do Komunistycznej Partii Niemiec, następnie w Komunistycznej Partii Górnego Śląska, członek Komitetu Okręgowego. Wchodził w skład Komitetu 21.

Aresztowany za działalność antypaństwową w 1923 r. wraz z 40 innymi działaczami Komunistycznej Partii Górnego Śląska. Ponownie aresztowany w 1926, skazany na sześć miesięcy więzienia.

Od maja do września 1930 r. wraz z Józefem Wieczorkiem był posłem do Sejmu Śląskiego z ramienia Bloku Jedności Robotniczo-Chłopskiej. Wciąż był działaczem konspiracyjnych struktur komunistycznych.

W tym czasie KPP prowadziła konspiracyjną działalność antypaństwową na rzecz Związku Sowieckiego i ruchu komunistycznego. Żądała oderwania od Polski zarówno ziem wschodnich, jak i Pomorza oraz Górnego Śląska. Na pozostałym terytorium kraju zamierzała tworzyć polską republikę sowiecką. W uchwałach VI Zjazdu KPP z 1932 roku partia oświadczała: „Imperializm Polski ustanowił swe panowanie na Górnym Śląsku na mocy imperialistycznego traktatu wersalskiego, przez zdławienie walki rewolucyjnej proletariatu górnośląskiego, przez oszustwo plebiscytowe, przez rozpętanie nacjonalistycznej antyniemieckiej nagonki [...]. KPP walczy o prawo każdego narodu ujarzmionego przez imperializm polski do całkowitego samookreślenia, aż do oderwania się od państwa polskiego [...]. KPP mobilizuje masy pracujące na Górnym Śląsku jak również na Pomorzu [Gdańskim] do walki z uciskiem narodowym ludności niemieckiej pod hasłem praw do samookreślenia aż do oderwania od Polski [...]. W stosunku do Górnego Śląska i Pomorskiego Korytarza proletariat polski przekreśli orzeczenia imperialistycznych traktatów i zapewni ludności tych ziem prawo samookreślenia aż do oderwania od Polski. W stosunku do Gdańska KPP zwalcza narzucone mu jarzmo Polski i Ligi Narodów, zwalcza aneksjonistyczną politykę imperializmu polskiego i uznaje prawo ludności gdańskiej, siłą oderwanej od Niemiec, do ponownego złączenia się z Niemcami”. Sowieckie władze Międzynarodówki Komunistycznej (Kominternu) zadecydowały o przeorganizowaniu haseł programowych dopiero w roku 1935. Wtedy również w KPP rozpoczęto promocję haseł „jednolitofrontowych”, ale już w 1938 roku KPP została przez Komintern rozwiązana.

W obawie przed aresztowaniem wyjechał najpierw do Berlina, a następnie do ZSRR.

W ramach czystek wewnętrznych w KPP w 1937 r. został aresztowany przez NKWD, rozstrzelany

w 1945 r.

(MKnKr)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)